

POZNAŃSKA AKADEMIA MEDYCZNA NAUK STOSOWANYCH
IM. KSIECIA MIESZKA I W POZNANIU

WYDZIAŁ LEKARSKI
KIERUNEK LEKARSKI
JEDNOLITE STUDIA MAGISTERSKIE
PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM ZAJĘĆ

Informacje ogólne

Nazwa zajęć:									
PSYCHOLOGIA LEKARSKA									
1. Kod zajęć: L_I-2_17		2. Liczba punktów ECTS: 2							
3. Kierunek:	Lekarski	6. Liczba godzin:	ogółem	wyklady	e-learning	ćwiczenia	konwersatoria	Praktyczne nauczanie kliniczne	Praktyki zawodowe
4. Rok studiów	I	7. Zajęcia stacjonarne:	30	15		15			
5. Semestr:	II	8. Poziom studiów:	JEDNOLITE MAGISTERSKIE						
Koordynator przedmiotu i osoby prowadzące zajęcia: Koordynator - dr Barbara Jacennik Prowadzący – dr Barbara Jacennik, dr Grzegorz Bręczewski									
9. Forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną	10. Język wykładowy:	Polski						

Informacje szczegółowe

1. Cele kształcenia 5 – 10 (intencje wykładowcy):	
C1.	Zrozumienie psychologicznego podłoża funkcjonowania człowieka, mechanizmów funkcjonowania człowieka w zdrowiu i chorobie oraz adaptacji do choroby.
C2.	Zapoznanie ze współczesną wiedzą psychologiczną dotyczącą radzenia sobie ze stresem oraz kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem w zawodzie lekarza i zapobiegania wypaleniu zawodowemu.
C3.	Ukazanie psychospołecznych czynników ryzyka chorób somatycznych, czynników wpływu na proces starzenia się i niepełnosprawność..
C4.	Zapoznanie z zasadami profilaktyki zdrowotnej i prewencji oraz kształtowanie umiejętności motywowania pacjenta do prozdrowotnych zachowań.
C5.	Określenie znaczenia czynników kształtujących relację lekarz-pacjent i zasad prawidłowego komunikowania się, w tym kształtowanie umiejętności przeprowadzania wywiadu psychomedycznego jako wyrazu całościowego podejścia do pacjenta.
C6.	Zrozumienie wpływu czynników psychologicznych i stanu psychofizycznego lekarza na kształtowanie relacji lekarz-pacjent, jakość opieki nad pacjentem i bezpieczeństwo pacjenta.

2. Wymagania wstępne:

Brak

3. Efekty uczenia się wybrane dla zajęć:*W zakresie wiedzy*

Symbol efektu uczenia się	Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Opis zmodyfikowanego dla zajęć założonego efektu uczenia się (Po zakończeniu zajęć dla potwierdzenia osiągnięcia efektów uczenia się słuchacz:)	Sposób weryfikacji efektu	Symbol postawionego celu/ów
D.W2.		pojęcia zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodzina, praca, relacje społeczne) oraz uwarunkowań społeczno-kulturowych (pochodzenie, status społeczny, wyznanie, narodowość i grupa etniczna) na stan zdrowia pacjenta;	Sprawdziany, odpowiedzi ustne (D), interpretacja wyników zadaniowych (F), test końcowy (P)	C1, C3
D.W3.		zachowania człowieka sprzyjające utrzymaniu zdrowia i zasady motywowania pacjenta do zachowań prozdrowotnych (model zmiany Prochaski i DiClemente, wywiad motywujący);		C1, C3, C4
D.W4.		pojęcie stresu, w tym eustresu i dystresu, oraz wpływ stresu na etiopatogenezę i przebieg chorób somatycznych i zaburzeń psychicznych oraz mechanizmy radzenia sobie ze stresem;		C2, C3
D.W5.		postawy społeczne wobec choroby, niepełnosprawności i starości oraz specyficzne oddziaływanie stereotypów, uprzedzeń i dyskryminacji;		C1, C3
D.W6.		pojęcie empatii oraz zwroty i zachowania służące jej wyrażaniu;		C5, C6

D.W7.		specyfikę i rolę komunikacji werbalnej (świadome konstruowanie komunikatów) i niewerbalnej (np. mimika, gesty, zarządzanie ciszą i przestrzenią);		C5
D.W13.		formy przemocy, w tym przemocy w rodzinie, społeczne uwarunkowania różnych form przemocy oraz rolę lekarza w jej rozpoznawaniu, a także zasady postępowania w przypadku podejrzenia przemocy, z uwzględnieniem procedury „Niebieskiej Karty”;		C4, C5
W zakresie umiejętności				
Symbol efektu uczenia się	Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Opis zmodyfikowanego dla zajęć założonego efektu uczenia się	Sposób weryfikacji efektu	Symbol postawionego celu/ów
D.U7.		rozwijać i udoskonalać samoświadomość, zdolność do samorefleksji i dbałość o siebie oraz zastanawiać się z innymi osobami nad własnym sposobem komunikowania się i zachowywania;	Sprawdziany, odpowiedzi ustne (D), obserwacja studenta, opinie grupy studenckiej (F)	C2, C4, C6
D.U8.		rozpoznawać własne emocje i kierować nimi w relacjach z innymi osobami w celu efektywnego wykonywania pracy mimo własnych reakcji emocjonalnych;		C2, C4, C6
D.U9.		opisywać i krytycznie oceniać własne zachowanie oraz sposób komunikowania się, uwzględniając możliwość alternatywnego zachowania;		C2, C4, C6
D.U10.		stosować adekwatnie do sytuacji pytania otwarte, zamknięte, parafrazę, klaryfikację, podsumowania wewnętrzne i końcowe, sygnalizowanie, aktywne		C4, C5

		słuchanie (np. wychwytywanie i rozpoznawanie sygnałów wysyłanych przez rozmówcę, techniki werbalne i niewerbalne) i facylitacje (zachęcanie rozmówcy do wypowiedzi);	
D.U11.		dostosować sposób komunikacji werbalnej do potrzeb pacjenta, wyrażając się w sposób zrozumiały i unikając żargonu medycznego;	C4, C5
D.U12.		rozpoznawać i analizować sytuacje trudne i wyzwania związane z komunikowaniem się, w tym płacz, silne emocje, lęk, przerywanie wypowiedzi, kwestie kłopotliwe i drażliwe, milczenie, wycofanie, zachowania agresywne i roszczeniowe, oraz radzić sobie z nimi w sposób konstruktywny;	C1, C2, C5
D.U13.		nawiązać z pacjentem i osobą towarzyszącą pacjentowi kontakt służący budowaniu właściwej relacji (np. Model 4 nawyków – 4 Habits Model: Zainwestuj w początek (Invest in the beginning), Wykaż empatię (Demonstrate empathy), Rozpoznaj perspektywę pacjenta (Elicit the patient's perspective), Zainwestuj w koniec (Invest in the end));	C4, C5
D.U14.		spojrzeć na sytuację z perspektywy pacjenta, budując odpowiedni kontekst rozmowy i używając metody elicytacji, a następnie uwzględnić ją w budowaniu komunikatów werbalnych.	C4, C5

4. Treści programowe:

Symbol treści programowych	Treści programowe	Odniesienie do efektów uczenia się
WYKŁADY		
T1	Współczesne podejście do zdrowia i choroby. Rola psychospołecznych czynników ryzyka w etiopatogenezie chorób somatycznych.	D.W2, D.W7, D.W3, D.W4, D.W5, .W10, D.W13
T2	Podstawy komunikacji interpersonalnej w relacji lekarz – pacjent. Komunikacja w zespołach medycznych, w opiece koordynowanej i komunikacja interprofesjonalna. Zasady komunikacji na odległość w opiece nad pacjentem.	
T3	Podstawowe psychologiczne mechanizmy funkcjonowania człowieka w zdrowiu i w chorobie. Rola radzenia sobie z chorobą oraz postawy wobec choroby i leczenia.	
T4	Stres psychologiczny – przyczyny, mechanizmy i konsekwencje. Rola stresu w etiopatogenezie i przebiegu chorób. Stres w chorobie przewlekłej i w niepełnosprawności. Stres i wypalenie zawodowe w zawodach medycznych.	
T5	Podstawowe psychospołeczne konsekwencje hospitalizacji i choroby przewlekłej. Specyficzne problemy związane z chorobą, niepełnosprawnością i starzeniem się. Koncepcje i modele niepełnosprawności.	
T6	Podstawy problematyki przemocy – ryzyko, formy i efekty zdrowotne. Modele wyjaśniające przemoc w rodzinie oraz w instytucjach.	
T7	Psychologiczne aspekty śmierci, umierania, opieki nad pacjentem chorym terminalnie oraz żałoby.	
ĆWICZENIA		
T8	Podstawy wywiadu psychomedycznego i sporządzania diagnozy psychomedycznej.	D.U7, D.U8, D.U9, D.U10, D.U11, D.U12, D.U13, D.U14
T9	Zasady komunikowania się w relacji lekarz-pacjent. Komunikowanie ryzyka. Przekazywanie niepomysłnych wiadomości.	
T10	Elementy wywiadu motywującego w praktyce lekarza. Zasady motywowania pacjentów do zachowań prozdrowotnych. Włączania pacjentów w podejmowanie decyzji w procesie leczenia.	
T11	Adaptacyjne i dezadaptacyjne mechanizmy radzenia sobie ze stresem. Radzenie sobie ze stresem i zapobieganie wypaleniu zawodowemu w zawodach medycznych.	
T12	Adaptacja do choroby i niepełnosprawności jako sytuacji trudnej. Etapy przystosowania do zagrażających wydarzeń. Rola wsparcia rodziny i otoczenia społecznego chorego.	
T13	Problematyka przemocy i społeczne uwarunkowania różnych form przemocy. Wpływ przemocy na zdrowie psychiczne i somatyczne. Rola lekarza w rozpoznawaniu przemocy.	
T14	Problematyka uzależnień od substancji psychoaktywnych. Cele i sposoby leczenia z uzależnienia.	

5. Warunki zaliczenia:

(typ oceniania D – F – P)/metody oceniania/ kryteria oceny:

D – Diagnostyczny – sprawdziany, odpowiedzi ustne (pozytywne oceny)

F – Formułujące – obserwacja wykonywanych zadań, interpretacja wyników zadaniowych, obecność na zajęciach (pozytywne oceny)

P – Zaliczenie praktyczne – Test końcowy składający się z pytań zamkniętych obejmujący godziny zgodne z programem nauczania. Do testu dopuszcza się osoby, które mają oceny pozytywne z cząstkowych sprawdzianów oraz uczestniczyły w zajęciach zgodnie z regulaminem uczelni oraz przedmiotu.

Skala ocen: 94% - 100% - 5,0 (bardzo dobry)

88% - 93% - 4,5 (ponad dobry)

77% - 87% - 4,0 (dobry)

70% - 76% - 3,5 (dość dobry)

60% - 69% - 3,0 (dostateczny)

poniżej 60% - 2,0 (niedostateczny)

6. Metody prowadzenia zajęć:

- Prezentacja multimedialna z filmami
- Wykład konwersatoryjny
- Ćwiczenia praktyczne
- Rozmowa dydaktyczna
- Dyskusja dydaktyczna
- Praca w grupie
- Opis i analiza przypadku

7. Literatura (podajemy wyłącznie pozycje do przeczytania przez słuchaczy a nie wykorzystywane przez wykładowcę)

Literatura obowiązkowa (wybrane rozdziały):	Literatura zalecana:
Rollnick S., Miller R.M., Butler C.B. <i>Wywiad motywujący w opiece zdrowotnej</i> . Academica, Warszawa 2010.	Owczarek K., Fijałkowska I., (red.) <i>Psychologia Medycyna Zdrowie (tom I-III)</i> . SCHOLAR, Warszawa 2021.
Jakubowska-Winecka A., Włodarczyk D. <i>Psychologia w praktyce medycznej</i> . PZWL, Warszawa 2007.	Mojs E., Teusz G., <i>Kompetencje psychologiczne w pracy lekarza</i> . Uniwersytet Medyczny, Poznań 2019.
Heszen-Celińska I., Sęk H. <i>Psychologia zdrowia</i> . Warszawa: Wyd. Naukowe PWN, 2020.	Miller W.M., Rollnick S., <i>Dialog motywujący. Jak pomóc ludziom w zmianie</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2014.

Silverman J., Kurtz S., Draper J. <i>Umiejętności komunikowania się z pacjentem</i> . Medycyna Praktyczna, Kraków 2018.	Bętkowska-Korpała B., Gierowski J.K. (red.) <i>Psychologia lekarska w leczeniu chorych somatycznie</i> . Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008.
Mastalerz-Migas A., Jankowska A.K., Barański J. (red.) <i>Komunikowanie się lekarza i pacjent w medycynie rodzinnej</i> . Edra Urban, Wrocław 2021.	Jacennik, B. <i>Strategie dla zdrowia</i> . Vizja Press&IT, Warszawa 2008.
Sobczak K., Walkiewicz M., Lenkiewicz J., (red.) <i>Przekazywanie niekorzystnych informacji medycznych: wskazówki, propozycje, rozwiązania</i> , 2023, Wydawnictwo Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.	Heszen I. <i>Psychologia stresu</i> . Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2013.
	Bręczewski, G. <i>Niepełnosprawność i zachowania pomocowe w procesie rehabilitacji</i> . Warszawa, Difin 2019.
	Goban-Klas, T. (red.) <i>Komunikowanie w ochronie zdrowia – interpersonalne, organizacyjne i medialne</i> . Warszawa: Wolters Kluwer, Warszawa 2014.
	Nowina Konopka M., Feleszko W., Małecki Ł. <i>Komunikacja medyczna dla studentów i lekarzy</i> . Medycyna Praktyczna, Kraków 2018.

8. Kalkulacja ECTS – proponowana: (na podstawie poniższego przykładu)	
Forma aktywności/obciążenie studenta	Godziny na realizację
Godziny zajęć (wg harmonogramu realizacji programu studiów) z wykładową	30
Praca własna studenta	
Studia literaturowe	15
SUMA GODZIN	45
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ	1

Niniejszy dokument jest własnością PAM im. Księcia Mieszka I i nie może być kopiowany, przetwarzany, publikowany, przegrywany, przesyłany pocztą, przekazywany, rozpowszechniany lub dystrybuowany w inny sposób. Dokument podlega ochronie wynikającej z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).